

IV OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
PSYCHOLOGIA I PSYCHOTERAPIA
ASPEKTY TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE

ABSTRAKTY

Redakcja: Joanna Kozłowska, Paulina Pomajda

Lublin, 27 października 2022 r.

**IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Psychologia i psychoterapia
w zaburzeniach psychicznych”**

Abstrakty

**IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Psychologia i psychoterapia
w zaburzeniach psychicznych”**

Abstrakty

Redakcja:
Joanna Kozłowska
Paulina Pomajda

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2022

IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Psychologia i psychoterapia w zaburzeniach psychicznych”
27 października 2022 r.

Abstrakty

Redakcja:

Joanna Kozłowska

Paulina Pomajda

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67194-42-6

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **prof. dr hab. Przemysław Bąbel**, Instytut Psychologii, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet Jagielloński
- **dr hab. Monika Dąbkowska, prof. UG**, Zakład Pedagogiki Specjalnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański
- **dr hab. n. med. Maria Radziwoń-Zaleska**, Katedra i Klinika Psychiatryczna, Warszawski Uniwersytet Medyczny
- **dr Bogna Bartosz**, Zakład Psychologii Osobowości, Instytut Psychologii, Uniwersytet Wrocławski
- **dr n. zdr. Tytus Koweszko**, Klinika Psychiatryczna, Wydział Nauk o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Iwona Domina
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Joanna Kozłowska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Paulina Pomajda
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia

Felinoterapia jako terapia wspierająca psychoterapię osób z zaburzeniami afektywnymi i lękowymi	11
Jak oddzielić ziarno od plew? Naukowe i pseudonaukowe metody terapii osób z autyzmem.....	12
Neuroobrazowanie schizofrenii.....	13
Oddziaływania terapeutyczne w dysleksji rozwojowej oparte na zasobach	15
Przebaczenie w psychoterapii. Analiza użyteczności modelu Roberta Enright w perspektywie psychodynamicznej, poznawczo-behawioralnej i gestaltowskiej	17
Sprawcy przestępstw seksualnych wobec dzieci – trudności diagnostyczne	19
Indeks Autorów	21

Wystąpienia

Felinoterapia jako terapia wspierająca psychoterapię osób z zaburzeniami afektywnymi i lękowymi

Jules Herc, *herc.ju@gmail.com*, Instytut Psychologii, Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie, <https://vizja.pl>

Celem było przedstawienie metod pracy felinoterapeutycznej z pacjentami cierpiącymi na zaburzenia lękowe oraz afektywne poddających się psychoterapii. Zrozumienie tych zaburzeń oraz wpływu wspierającego tej animaloterapii powinno przyczynić się do lepszego rozumienia pracy terapeutycznej z pacjentami.

Literatura została przefiltrowana przy użyciu elektronicznych baz danych PubMed i Google Scholar. Opracowano odpowiednie badania napisane w języku angielskim i polskim, które miały ściśle określone próby badawcze oraz wykorzystywały również populacje kliniczne. Praca została poszerzona o wiedzę praktyczną autorki.

Systematyczny przegląd prac naukowych wykazał wśród efektów terapii ożywioną gestykulację, zwiększone występowanie reakcji głosowych oraz częstsze okazywanie uczuć i emocji. Koty miały również wpływ na skuteczność technik projekcyjnych przy pacjentach doświadczonych traumą. Według badań koty zmniejszały stres, niepokój i objawy depresyjne oraz wspierały badanych w interakcjach społecznych. Obcowanie z nimi zwiększało u ludzi poziom serotoniny i zmniejszało poziom kortyzolu. Zauważono również obniżanie się ciśnienia krwi w sytuacjach stresowych. Co więcej, kontakt z tym zwierzęciem pomagał dzieciom kształtować empatię i właściwe postawy społeczne.

Analiza tych wyników może mieć istotny wpływ na prowadzenie dalszych badań i praktyki przez specjalistów. Felinoterapia wpływa bardzo korzystnie na zdrowie psychiczne, fizyczne, społeczne i dobre samopoczucie dzieci. Dlatego też zaleca się stosowanie jej w celach edukacyjnych i zdrowotnych dla dzieci o specjalnych potrzebach.

Jak oddzielić ziarno od plew? Naukowe i pseudonaukowe metody terapii osób z autyzmem

prof. dr hab. Przemysław Bąbel, Instytut Psychologii, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet Jagielloński

Nawet u jednego na 54 dzieci diagnozowane są zaburzenia ze spektrum autyzmu. Istnieje zatem ogromne zapotrzebowanie na terapię tej grupy osób. Na świecie oferowane są setki różnych metod terapeutycznych, począwszy od diet, przez pływanie z delfinami, po terapię behawioralną. Prowadzone od dziesiątek lat badania naukowe nad skutecznością terapii osób z autyzmem nie pozostawiają złudzeń: większość dostępnych metod terapeutycznych nie ma dowiedzionej skuteczności. Nie przeszkadza to osobom je oferującym zapewniać o ich skuteczności. W ramach wykładu zaprezentowane zostaną kryteria oceny dowodów skuteczności terapii oraz odróżniania metod naukowych od pseudonaukowych. Przeprowadzony zostanie przegląd terapii osób z autyzmem o udowodnionej naukowo skuteczności, obiecujących i tych, dla których brak jest naukowych dowodów skuteczności. Szczególny nacisk położony zostanie na dwie najpopularniejsze w Polsce pseudonaukowe metody terapii osób z autyzmem: integrację sensoryczną i metodę krakowską. Z drugiej strony, podkreślony zostanie naukowy status terapii behawioralnej jako złotego standardu w pracy z osobami z autyzmem. Większość metod terapii autyzmu o dowiedzionej naukowo skuteczności to bowiem interwencje behawioralne. Dyskusji poddane zostaną przyczyny stosowania w praktyce metod pseudonaukowych, a także źródła subiektywnego przekonania o skuteczności terapii, dla których brak obiektywnych dowodów skuteczności.

Neuroobrazowanie schizofrenii

Alicja Sierakowska, *alicja.sierakowska@wp.pl*, *Studenckie Koło Naukowe Psychologii Lekarskiej, Wydział Lekarski, Uniwersytet Opolski, www.uni.opole.pl*

Adam Pawlak, *adam.pawlak@uni.opole.pl*, *Zakład Medycyny Rodzinnej i Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski, Uniwersytet Opolski, www.uni.opole.pl*

Celem pracy był przegląd obecnej wiedzy i doniesień przedstawiających neuroobrazowanie w schizofrenii, którego dokonano przy wykorzystaniu wyszukiwarek takich jak PubMed oraz MEDline.

Schizofrenia to choroba wynikająca ze zmian czynnościowych oraz strukturalnych mózgu. Objawy psychopatologiczne wskazujące na diagnozę schizofrenii obejmują zaburzenia toku oraz treści myślenia charakteryzujące się występowaniem urojeń: ksobnych, prześladowczych, oddziaływania, wpływu oraz owładnięcia. Często współwystępują również zaburzenia spostrzegania: pseudohalucynacje oraz omamy wrokowe. Innym charakterystycznym objawem prezentowanej choroby są objawy negatywne. Ryzyko wystąpienia wśród populacji ogólnej wynosi 1-1,5%. Niemniej jednak pojedyncze epizody psychotyczne (*psychotic like experience* – PLE) mogą dotyczyć 5-8% społeczeństwa. Pierwsze nieprawidłowości neuropatologiczne mózgu zostały zaobserwowane przez Alzheimera w 1897 roku, określone jako zanik neuronów kory mózgowej, różniących się od obrazów pacjentów z rozpoznaniem otępieniem. Obecne badania neuroobrazowe wskazują na istnienie dowodów strukturalnych, funkcjonalnych oraz neurochemicznych odpowiadających zmianom morfologii mózgu. Obserwowane nieprawidłowości dotyczą kory asocjacyjnej (przedczołowej, ciemieniowej, skroniowej), jak i obszaru podkorowego (układu limbicznego oraz prążkowiec). Co więcej, w literaturze odnotowano doniesienia podważające teorię mezolimbiczną, zgodnie z którą objawy pozytywne są związane z nadmiernym przekąźnictwem dopaminy w obszarze pomiędzy brzusznią częścią nakrywki a jądrem półleżącym. Postępy w technikach neuroobrazowania wskazują na dysfunkcję szlaku nigrostrialnego, związanego z prążkowiem.

Obecne nieprawidłowości nie są wystarczająco specyficzne, żeby mogły stanowić wartość diagnostyczną, niemniej jednak mogą zostać wykorzystywane dla przewidywania wyników i odpowiedzi na leczenie. Konieczne są dalsze badania rozwojowe pozwalające na weryfikacje przedstawionych hipotez.

Oddziaływania terapeutyczne w dysleksji rozwojowej oparte na zasobach

Maria Foryś, m.forys@uj.edu.pl, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filozoficzny, www.uj.edu.pl

W psychologii i pedagogice przez dysleksję rozwojową rozumie się zespół zaburzeń w nauce czytania i pisanania. Są to zaburzenia specyficzne, czyli wybiórcze, o ograniczonym, bardzo wąskim zakresie. Mają charakter rozwojowy, co oznacza, że towarzyszą dziecku przez cały proces rozwoju.

Najważniejszymi elementami pracy terapeutycznej nad dysleksją są: oddziaływania pedagogiczne, których celem jest umożliwienie dziecku opanowania umiejętności czytania i pisanania oraz kontynuowania nauki szkolnej (usprawnianie zaburzonych funkcji, ćwiczenie sprawności czytania i pisanania) oraz oddziaływania psychoterapeutyczne (wspomaganie dziecka w zrozumieniu problemu dysleksji, motywowanie go do pracy nad przezwyciężaniem zaburzeń, eliminowanie stresu wynikającego z doświadczanych trudności, zapobieganie wtórnym zaburzeniom emocji i motywacji, takim jak lęk szkolny, zniechęcenie do nauki, obniżenie samooceny).

A. Einstein pisał: „[...] w sercu każdej trudności spoczywa ukryta możliwość”. Terapia dysleksji od wielu lat oparta jest na korekcji. Z kolei strategie kompensacyjne mają decydujący wpływ na dobrostan psychologiczny dzieci i młodzieży. M. Foryś podkreśla, iż [...] w pracy terapeutycznej, jak i diagnostycznej ważne są dwie strony rozwoju dziecka, zarówno ta mocna – zdolności, jak i słabsza – trudności. Obie wymagają stymulowania. Tak ukierunkowane wsparcie rozwinię poczucie własnej wartości dziecka, które jest jak tlen – niezbędne w całym jego życiu [...]. Autorka szuka odpowiedzi na pytania: Jak nauczyciel i specjalista mają rozpoznawać zdolności u dzieci i młodzieży z dysleksją? Czym są koncepcje elitarne czy egalitarne rozumienia zdolności? Jak rozróżnić pojęcia terminologiczne: zdolności, uzdolnienia, talent, podwójnie wyjątkowi, neuroróżnorodność? Na czym polega identyfikacja zdolności przez specjalistę i rodzica w modelu jakościowo – ilościowym? Jak zintensyfikować za pomocą kroków: wspólne działania

specjalistów, szkoły i poradni dla „podwójnie wyjątkowych”? Przedstawi autorski program wsparcia – pierwszego w Polsce Punktu Konsultacyjnego ucznia zdolnego „podwójnie wyjątkowego” w poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym.

Przebaczenie w psychoterapii. Analiza użyteczności modelu Roberta Enright w perspektywie psychodynamicznej, poznawczo-behawioralnej i gestaltowskiej

Anna Słysz, aslysz@amu.edu.pl, Zakład Psychologii Osobowości, Wydział Psychologii i Kognitywistyki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.psychologia.amu.edu.pl

Aleksandra Pilarska, alpila@amu.edu.pl, Zakład Psychologii Osobowości, Wydział Psychologii i Kognitywistyki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.psychologia.amu.edu.pl

Joanna Urbańska, joanna.urbanska@amu.edu.pl, Zakład Podstaw Badań Psychologicznych, Wydział Psychologii i Kognitywistyki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.psychologia.amu.edu.pl

W przypadku psychoterapii pacjentów, którzy zostali skrzywdzeni w przeszłości (np. w wyniku przemocy czy zaniedbania), często pojawia się wątek przebaczenia. Bywa np. tak, że pacjent doświadcza chronicznego gniewu, poczucia krzywdy i niemożności przebaczenia. Psychoterapeuta może odgrywać różną rolę w tym procesie i ta rola nie została jasno określona w literaturze. Prace omawiające zagadnienie przebaczenia w ujęciu różnych podejść w psychoterapii są nieliczne i zawierają sprzeczne założenia. Transteoretyczny, czterofazowy model Roberta D. Enrighta, który należy do modeli rozwojowych, jest najczęściej omawiany odrębnie, bez integracji z modelami opartymi na teoriach psychologicznych. Celem referatu była próba odpowiedzi na pytanie, czy a jeśli tak, to w jakim stopniu model terapii przebaczenia (forgiveness therapy) Enrighta może wnieść coś do terapii w trzech głównych podejściach: psychodynamicznym, poznawczo-behawioralnym i gestaltowskim. Zostały wzięte pod uwagę poszczególne fazy modelu Enrighta, główne założenia oraz zachodzące procesy terapeutyczne. Autor modelu uwzględnia następujące fazy w terapii przebaczenia: odkrywanie (*uncovering*) – uczenie się narracji o incydencie zranienia, decyzja (*decision*) – rozważanie i dokonywanie przebaczenia, praca (*work*) – przesunięcie uwagi na sprawcę oraz pogłębianie (*deepening*) – pytania egzystencjalne dotyczące

sensu zranienia i przebaczenia. Prezentowana analiza pozwoliła również na wyodrębnienie podobieństw i różnic w konceptualizacjach fenomenu przebaczenia w omawianych nurtach terapeutycznych.

Sprawcy przestępstw seksualnych wobec dzieci – trudności diagnostyczne

dr hab. Monika Dąbkowska, prof. UG, Zakład Pedagogiki Specjalnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański

Rzadko zdarza się tydzień, w którym w mediach nie pojawiłyby się doniesienia o zagrożeniach powodowanych przez sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci. Żadna inna grupa przestępców nie jest narażona na takie nasilenie lęku społecznego i odrazy. Te emocje często dominują debaty społeczne. Także osoby zajmujące się zdrowiem psychicznym nie są odporne na takie wpływy. Chociaż czasem trudno nie ulegać własnym lękom i ocenom moralnym, a także presji społecznej, najważniejszym zadaniem podczas pracy z osobą, która stwarza zagrożenie przestępstwem seksualnym wobec dzieci, jest wykorzystanie umiejętności klinicznych i dowodów naukowych do zrozumienia pacjenta, postawienia właściwej diagnozy oraz opracowania planu terapii. Trudności diagnostyczne w pracy ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci dotyczą nie tylko oceny ewentualnych zaburzeń parafialnych, ale także innych zaburzeń psychicznych. Uwzględniając bowiem szeroki zakres różnych rozpoznań oferowanych przez ICD-11 i DSM-5 okazuje się, że większość sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci cierpi na zaburzenia psychiczne. Istotne jest także omówienie złożonych zależności pomiędzy ujawnianymi zaburzeniami psychicznymi a przestępstwami na tle seksualnym. Bardzo często jednak trudności w pracy ze sprawcami przestępstw seksualnych wobec dzieci przysparzają bezpośrednio objawy zaburzeń psychicznych, wpływ zaburzeń na funkcjonowanie interpersonalne i seksualne, wtórne problemy (nadużywanie substancji psychoaktywnych lub niekorzystne warunki społeczne) oraz inne czynniki (np. nieprawidłowe cechy osobowości). Istotne są także czynniki całkowicie niezwiązane z zaburzeniami psychicznymi, a zaburzenie psychiczne może mieć znaczenie marginalne. Celem klinicznym jest indywidualne rozumienie przestępstwa seksualnego, znalezienie funkcjonalnego związku (bezpośredniego i pośredniego) między zaburzeniem a zachowaniem. Osoby zajmujące

się zdrowiem psychicznym powinny zachować ostrożność przy traktowaniu zaburzeń psychicznych jako podstawowego wytłumaczenia dla przestępstw seksualnych wobec dzieci albo, z drugiej strony, tendencji do całkowitego pomijania ich znaczenia.

Indeks Autorów

Bąbel P.	12
Dąbkowska M.....	19
Foryś M.....	15
Herc J.....	11
Pawlak A.....	13
Pilarska A.	17
Sierakowska A.....	13
Słysz A.....	17
Urbańska J.	17

dr hab. Renata Włodarczyk, prof. CB

*Rozwój i współczesne możliwości wykorzystania śladów biologicznych.
Kryminalistyczne badania biologiczne na przykładzie przestępstw
na tle seksualnym*

Książka wydana pod patronatem
Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego

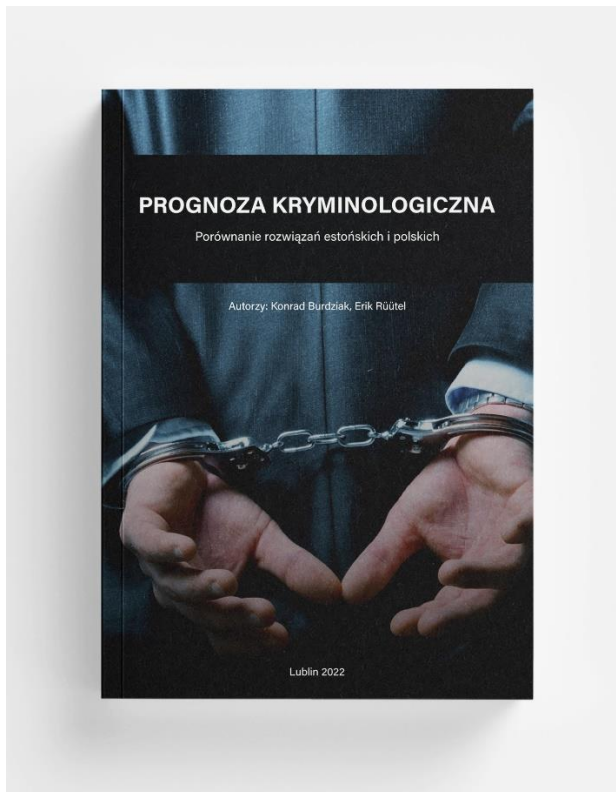

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/renata-wlodarczyk-podrecznik-do-kryminologii-8843332444>

dr. n. prawn. Konrad Burdziak, Erik Rützel

*Prognoza kryminologiczna
Porównanie rozwiązań estońskich i polskich*

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/prognoza-kryminologiczna-burdziak-ruutel-12012911871>

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© DZIAŁALNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju.

Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© DZIAŁALNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© DZIAŁALNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.

IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Psychologia i psychoterapia w zaburzeniach psychicznych” odbyła się w formie online 27 października 2022 roku. Wydarzenie zgromadziło ponad 25 osób z różnych obszarów nauk społecznych.

Konferencję rozpoczęliśmy od wystąpień Gości Honorowych: prof. dr. hab. Przemysław Bąbła (Uniwersytet Jagielloński), który wygłosił wykład pt.: „Jak oddzielić ziarno od plew? Naukowe i pseudonaukowe metody terapii osób z autyzmem” oraz dr. hab. Moniki Dąbkowskiej, prof. UG (Uniwersytet Gdański), która przedstawiła pracę pt.: „Sprawcy przestępstw seksualnych wobec dzieci – trudności diagnostyczne”. Następnym punktem spotkania były wystąpienia uczestników, którzy zaprezentowali swoje prace badawcze i przeglądowe w formie wystąpień ustnych. Wydarzenie było okazją do wymiany myśli i poglądów pomiędzy uczestnikami, a także do nawiązania cennych i wartościowych relacji.

Organizatorem *IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Psychologia i psychoterapia w zaburzeniach psychicznych”* była Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL.